

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **H.**, identifikačné (registračné) číslo X., so sídlom Ä., V., L., zastúpeného: C., s. r. o., Advokátska kancelária, IČO: X., so sídlom H., Ž., S. proti žalovanému *v 1/ rade: P., s. r. o. "v likvidácii"*, identifikačné číslo: X., so sídlom J., P., Č. proti žalovanému *v 2/ rade: A.*, identifikačné (registračné) číslo: X., so sídlom A., Z., Š. proti žalovanému *v 3/ rade: H.*, identifikačné (registračné) číslo X., so sídlom V., L., C., proti žalovanému *v 4/ rade: C., a. s. v likvidácii*, identifikačné číslo: X., so sídlom J., P., Č., proti žalovanému *v 5/ rade: Č., a. s. v likvidácii*, identifikačné číslo: X., so sídlom J., P., Č., proti žalovanému *v 6/ rade: Z.*, identifikačné (registračné) číslo: X., so sídlom A., L., C., proti žalovanému *v 7/ rade: A., a. s.*, identifikačné číslo: X., so sídlom V., K., O., Č. a proti žalovanému *v 8/ rade: Č.*, zastúpená M., na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3Cbm 6/2010-29 zo dňa 08.10.2010, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 3Cbm 6/2010-29 zo dňa 08.10.2010 **p o t v r d z u j e.**

O d ô v o d n e n i e:

Návrhom doručeným Krajskému súdu v Bratislave dňa 07.10.2010 sa žalobca domáhal nariadenia predbežného opatrenia podľa § 74 a nasl. OSP, ktorým by sa uložili povinnosti žalovaným v 2/, 4/ a 6/ rade. V prípade žalovaného v 2/ rade malo ísť o povinnosť zdržať sa nakladania a výkonu hlasovacích práv k 2.162.293 ks pôvodne kmeňových akcií s menovitou hodnotou 1 000 Kč, emitovaných spoločnosťou A., a. s.

(žalovaný v 7/ rade) ako akcií na majiteľa v zaknihovanej podobe. Žalovanému v 4/ rade mala byť uložená povinnosť zdržať sa nakladania a výkonu hlasovacích práv k 100 ks akcií na majiteľa s menovitou hodnotou 50 000 Kč žalovaného v 5/ rade ako emitenta a povinnosť tieto akcie do troch dní od doručenia uznesenia o predbežnom opatrení uložiť do súdnej úschovy. Žalovanému v 6/ rade mal súd nariadiť nenakladať s obchodným podielom v spoločnosti žalovaného v 1/ rade. Návrhom vo veci samej sa žalobca mienil domáhať určenia vlastníckeho práva k akciám žalovaného v 7/ rade, neplatnosti rozhodnutia mimoriadneho valného zhromaždenia žalovaného v 7/ rade zo dňa 11.06.2010, ako aj určenia vlastníckeho práva k obchodnému podielu v spoločnosti žalovaného v 1/ rade a vydania akcií žalovaného v 5/ rade. Právomoc slovenského súdu je podľa názoru žalobcu daná článkom 31 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej aj nariadenie Brusel I), podľa ktorého súdom členských štátov možno podať návrh na vydanie predbežných opatrení, vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku daného štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mali právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného členského štátu. K podaniu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia na slovenský súd žalobcu podľa jeho vlastného vyjadrenia viedli jednak zákonné možnosti a jednak nedôvera v rozhodovací systém Českej republiky. Vecná príslušnosť Krajského súdu v Bratislave na konanie o predmetnom návrhu vyplýva podľa názoru žalobcu z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. c) OSP, miestna príslušnosť je daná ustanovením § 85a ods. 1 v spojení s § 86 ods. 3 OSP.

Krajský súd v Bratislave vydal dňa 08.10.2010 uznesenie pod číslom konania 3Cbm 6/2010-29, ktorým konanie zastavil. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že nie je daná vecná príslušnosť Krajského súdu v Bratislave na konanie o predmetnom návrhu, keďže účastníkom konania nie je cudzí štát alebo osoba požívajúca diplomatické imunity, alebo výsady. Okrem toho nie je splnená ani ďalšia podmienka ustanovenia § 9 ods. 2 písm. c) OSP, a to, že daná vec patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky podľa nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.

Proti predmetnému uzneseniu podal žalobca včas odvolanie, ktorým sa domáhal zmeny napadnutého rozhodnutia tak, že odvolací súd nariadi ním navrhované predbežné opatrenie. Súčasne bolo súdu doručené čiastočné späťvzatie návrhu voči žalovanému v 1/ rade, ktorý zanikol bez právneho zástupcu, čím sa zároveň stal nadbytočným petit návrhu, ktorým sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému v 6/ rade. Preto aj v tejto časti zobrať žalobca svoj návrh späť.

Žalobca odvolaním napadol prvostupňové rozhodnutie v celom rozsahu z dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. a/, b/, d/ a f/ OSP. Súdu prvého stupňa vytykal najmä to, že svoj záver o tom, že vec nepatrí do právomoci súdov Slovenskej republiky, bližšie nezdôvodnil a žalobca preto nemôže posúdiť, ako súd aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní. Podľa žalobcu preto konanie trpí inou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. b/ OSP). Inou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie, je podľa žalobcu aj to, že súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že účastníkom konania nie je cudzí štát, čo je v rozpore s označením účastníkov v návrhu, ako aj v samotnom napadnutom prvostupňovom rozhodnutí. Súdu prvého stupňa ďalej vytykal nesprávne právne posúdenie veci (odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f/ OSP), pokiaľ ide o záver, že vec nepatrí do vecného rozsahu pôsobnosti nariadenia Brusel I. Kritériom na určenie rozsahu pôsobnosti nariadenia vo vzťahu k právomoci nie je to, či žalovaný má alebo nemá bydlisko, resp. sídlo v štáte, ktorý je viazaný nariadením, ale kritériom použitia pravidiel nariadenia je existencia medzinárodného prvku v právnom vzťahu jednak medzi členskými štátmi a jednak v právnych vzťahoch medzi členským štátom a tretím štátom. Normy nariadenia o právomoci sú komplexné a nariadenie obsahuje aj normy, ktoré upravujú právomoc len nepriamo, odkázaním na vnútroštátny právny poriadok štátu viazaného nariadením (čl. 4 nariadenia Brusel I). Žalobca sa domnieva, že článok 31 nariadenia Brusel I zakladá právomoc súdov Slovenskej republiky vo veci konať a rozhodovať vo vzťahu k žalovaným v 1/, 3/, 4/, 5/, 6/, 7/ a 8/ rade. Iba žalovaný v 2/ rade je osobou, ktorá nemá sídlo na území členského štátu, preto je potrebné vo vzťahu k nemu právomoc súdu určiť podľa pravidiel právneho poriadku štátu, na súde ktorého bol podaný návrh, čo v danom prípade znamená zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (ďalej len ZMPS). Žiadna z dvojstranných alebo viacstranných medzinárodných zmlúv, ktorými je súčasne viazaná Slovenská republika aj Švajčiarska konfederácia totiž neurčuje kritériá na posúdenie vzájomnej právomoci súdov označených štátov na konanie a rozhodovanie v občianskych a obchodných veciach. Podľa § 37c písm. a/ ZMPS môže byť právomoc slovenského súdu vo vzťahu k osobe založená aj návrhom účastníka konania, ak v konaní ide o také súvisiace práva a povinnosti, že je potrebné o nich konať spoločne, ak sa má predísť možnosti nezlučiteľných rozhodnutí. Podľa § 37f ods. 1 ZMPS môže slovenský súd na návrh účastníka nariadiť predbežné opatrenia aj v prípade, ak nemá právomoc konať vo veci samej. Tým, že súd prvého stupňa rozhodol o zastavení konania bez splnenia podmienok pre takýto postup,

dopustil sa podľa žalobcu odmietnutia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) a odňal tým účastníkovi možnosť konať pred súdom (odvolací dôvod podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) podané odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania rozhodnutia (§ 212 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

S námietkou odvolateľa, že súd prvého stupňa nedbal na presvedčivosť zdôvodnenia svojho rozhodnutia, je možné sa stotožniť. Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu je zrejmé iba to, že súd prvého stupňa kritériá právomoci skúmal podľa Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach a dospel k záveru, že vec nepatrí do právomoci súdov Slovenskej republiky. Neuviedol však, akými úvahami sa pri tom spravoval, čiže ako dospel k uvedenému záveru. Navyše nelogicky skúmal najskôr vecnú príslušnosť a až následne, či vec patrí do právomoci súdov Slovenskej republiky. Nedostatočné odôvodnenie však v tomto prípade nemalo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keďže rozhodnutie prvostupňového súdu je vo výroku vecne správne. Vzhľadom k tomu, že súdy Slovenskej republiky nemajú právomoc rozhodnúť o návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, nemal súd prvého stupňa inú možnosť, ako konanie podľa § 104 ods. 1 OSP zastaviť. V konaní s medzinárodným prvkom sa totiž právomoc slovenských súdov považuje za podmienku konania, ktorej nedostatok sa nedá odstrániť (veta prvá § 104 ods. 1 OSP). S tým rozdielom, že po rozhodnutí o zastavení konania nemôže slovenský súd vec postúpiť súdu v cudzine. Absencia medzinárodnej právomoci slovenských súdov teda predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania, ktorá bráni tomu, aby bola vec pred slovenským súdom prejednaná a rozhodnutá. Z tohto pohľadu potom nemožno uvažovať ani o tom, že sa účastníkovi postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ ide o namietané nesprávne právne posúdenie veci, odvolací súd sa nestotožnil s názorom odvolateľa, že prvostupňový súd dospel k chybnému záveru o tom, že vec nepatrí do vecného rozsahu pôsobnosti nariadenia Brusel I. Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu nič také nevyplýva. Súd prvého stupňa len konštatoval, že vec nepatrí do právomoci súdov Slovenskej republiky podľa nariadenia Brusel. Možno teda predpokladať, že prvostupňový súd nemal pochybnosti o tom, že v danom prípade je daná vecná pôsobnosť nariadenia Brusel I, nakoľko sa jedná o obchodnú vec.

Podľa nariadenia Brusel I je základným kritériom pre určenie súdnej právomoci bydlisko žalovaného. Bydlisko žalobcu je naproti tomu irelevantné, môže sa teda jednáť aj

o subjekt z tretieho, nečlenského štátu. V zmysle článku 60 sa „bydliskom“ obchodnej spoločnosti rozumie miesto, kde má spoločnosť registrované sídlo alebo ústrednú správu, alebo hlavnú prevádzkareň. Ak má osoba bydlisko na území členského štátu, na ktorého súde bol podaný návrh a ktorý má teda o danej veci rozhodovať, použije sa pre posúdenie bydliska osoby právny poriadok štátu sídla súdu (lex fori). Ak osoba nemá bydlisko v štáte sídla súdu, ktorý má o danej veci rozhodovať, použije sa právny poriadok štátu predpokladaného bydliska osoby (článok 59). Osobu s bydliskom v členskom štáte možno v zásade žalovať len na súde tohto členského štátu (článok 2). Za určitých podmienok možno takúto osobu žalovať aj na súde iného členského štátu (odlišného od toho, v ktorom má bydlisko). Tieto podmienky sú uvedené v oddieloch 2 až 7 nariadenia, kde oddiel 2 upravuje osobitnú právomoc, oddiel 3 právomoc vo veciach poistenia, oddiel 4 právomoc vo veciach spotrebiteľských zmlúv, oddiel 5 právomoc vo veciach individuálnych pracovných zmlúv, oddiel 6 výlučnú právomoc a oddiel 7 voľbu právomoci. Osobu s bydliskom v nečlenskom štáte možno žalovať na súdoch členského štátu na základe článkov 22 (výlučná právomoc) alebo 23 (voľba právomoci). V týchto prípadoch je totiž právomoc súdov niektorého členského štátu daná, aj keď žalovaný nemá bydlisko na území Európskej únie. V prípade článku 22 postačí vecný kontakt s územím EÚ (napríklad nehnuteľnosť na území EÚ) a v prípade článku 23 postačí bydlisko aspoň jednej zo strán, to znamená aj žalujúceho. V ostatných prípadoch sa pri určení právomoci (pokiaľ žalovaný nemá bydlisko na území niektorého členského štátu) postupuje podľa medzinárodných zmlúv alebo noriem vnútroštátneho pôvodu.

Žalobca sa návrhom na vydanie predbežného opatrenia domáhal, aby súd nariadil obchodnej spoločnosti so sídlom vo Š. (žalovaný v 2/ rade) nenakladať s akciami inej obchodnej spoločnosti so sídlom v Č. a zdržať sa výkonu hlasovacích práv spojených s týmito akciami. Žalovaný v 2/ rade je v terminológii nariadenia Brusel I osobou s bydliskom v nečlenskom štáte, keďže Š. nie je členským štátom EÚ. Podľa článku 4 nariadenia Brusel I, ak žalovaný nemá bydlisko na území členského štátu, právomoc súdov každého členského štátu sa určí podľa právneho poriadku tohto členského štátu, ak nestanovia niečo iné články 22 a 23. Znamená to, že voči žalovanému s bydliskom mimo členského štátu si slovenský súd môže založiť právomoc podľa ustanovení ZMPS, ak mu v tom nebude brániť tá skutočnosť, že súd iného členského štátu má výlučnú právomoc podľa článku 22 alebo na základe dohody o voľbe právomoci súdu podľa článku 23 nariadenia Brusel I. Podľa § 37f ods. 1 ZMPS môže slovenský súd na návrh účastníka nariadiť predbežné opatrenie aj v prípade, ak nemá právomoc konať vo veci samej.

Podľa odseku 2 má však také predbežné opatrenie právne účinky len na území Slovenskej republiky. Z dôvodovej správy k predmetnému ustanoveniu ZMPS (ktoré bolo zavedené novelou uskutočnenou zákonom č. 589/2003 Z. z.) vyplýva, že uvedené ustanovenie malo za cieľ riešiť problémy spojené s tým, že podľa § 64 písm. c/ ZMPS slovenský súd nemôže uznať cudzie predbežné opatrenie, nakoľko sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej. Preto bolo potrebné, aby slovenský súd, ak nemá právomoc na konanie vo veci samej, mohol na návrh nariadiť predbežné opatrenie. Uvedené je možné len vo vzťahu k predbežnému opatreniu, ktorého účinky majú nastať (ktoré má byť vykonané) na území Slovenskej republiky. V danom prípade však navrhované predbežné opatrenie (nenakladanie s akciami českej obchodnej spoločnosti a zdržanie sa výkonu hlasovacích práv spojených s týmito akciami) má mať právne účinky mimo územia Slovenskej republiky. Možno teda uzavrieť, že slovenský súd nemá právomoc nariadiť predbežné opatrenie, ktoré by malo mať účinky mimo územia Slovenskej republiky.

Ďalej sa žalobca domáhal, aby súd nariadil obchodnej spoločnosti so sídlom na C. (žalovaný v 4/ rade) nenakladať s akciami inej obchodnej spoločnosti so sídlom v Č., zdržať sa výkonu hlasovacích práv spojených s týmito akciami a zložiť tieto akcie do súdnej úschovy. Žalovanému v 6/ rade, ktorý je obchodnou spoločnosťou so sídlom v Č., mala byť predbežným opatrením v zmysle pôvodného petitu uložená povinnosť nenakladať s obchodným podielom v inej obchodnej spoločnosti so sídlom v Č. V prípade žalovaných v 4/ a 6/ rade ide podľa nariadenia Brusel I o osoby s bydliskom v inom členskom štáte (odlišnom od toho, na ktorého súde sa podáva žaloba). Z predchádzajúceho výkladu vyplýva, že také osoby je možné žalovať na súdoch Slovenskej republiky za splnenia podmienok uvedených v oddieloch 2 až 7 nariadenia Brusel I. Žalobca sa však dovoľáva článku 31 (oddiel 10), podľa ktorého je možné na súdy členských štátov podať návrh na vydanie predbežných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku daného štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mali právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného členského štátu. Žalobcov výklad citovaného článku je zrejme taký, že hoci súdy Slovenskej republiky nemajú právomoc na konanie vo veci samej, môžu na základe jeho návrhu nariadiť predbežné opatrenie, ktoré bude vykonateľné v inom členskom štáte. Takýto výklad je však v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora ES, ktorý v rozsudku vo veci C-391/95, V., Zb. 1998, s. I-7091 konštatoval, že článok 24 dohovoru zo dňa 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v civilných a obchodných veciach (v súčasnosti článok 31 nariadenia Brusel I) musí byť vykladaný v tom zmysle, že jeho použitie je podmienené najmä existenciou skutočného vzťahu medzi predmetom tohto opatrenia a miestnou príslušnosťou súdu

zmluvného štátu, na ktorom sa opatrenie požaduje. V judikatúre Súdneho dvora sú predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení chápané ako opatrenia, ktorých účelom je zachovať skutkový alebo právny stav, aby sa ochránili práva, o ktorých uznanie sa žiada inde, ako na súde, ktorý má právomoc vo veci samej (Súdny dvor, vec C-261/90 Reichert, Zb. 1992, s. I-2149, bod 34). Otázkou uznania a výkonu predbežných opatrení sa Súdny dvor zaoberal vo veci C-125/79 Denilauer, kde konštatoval, že súdne rozhodnutia, ktorými sa povoľujú predbežné alebo zaisťovacie opatrenia, vydané bez toho, aby bol predvolaný účastník konania, proti ktorému tieto opatrenia smerujú a určené k tomu, aby boli vykonané bez predchádzajúceho doručenia, nespádajú do režimu uznania a výkonu rozhodnutí, stanoveného hlavou III dohovoru (zodpovedá kapitole III nariadenia Brusel I). V tom istom rozsudku tiež Súdny dvor zaujal názor, že súd miesta alebo v každom prípade súd zmluvného štátu, v ktorom sa nachádza majetok, ktorý je predmetom požadovaných opatrení, je najlepšie schopný posúdiť okolnosti, ktoré môžu viesť k nariadeniu či zamietnutiu požadovaných opatrení alebo k stanoveniu postupu a podmienok, ktoré musí navrhovateľ dodržať, aby bolo možné zaručiť predbežný a zaisťovací charakter povolených opatrení. Dohovor berie túto potrebu do úvahy tým, že v článku 24 stanovuje, že predbežné alebo zaisťovacie opatrenia stanovené právom zmluvného štátu môžu byť požadované na súde tohto štátu, aj keď pre rozhodnutie vo veci samej je podľa dohovoru príslušný súd iného zmluvného štátu. Z uvedeného vyplýva, že článok 31 nariadenia Brusel I bol myslený predovšetkým na situácie, keď sa má predbežné opatrenie vykonať v členskom štáte, ktorého súdy nemajú právomoc na konanie vo veci samej. Rozhodne však nemá slúžiť na to, aby sa jeho prostredníctvom obchádzali ustanovenia o súdnej právomoci.

Podľa článku 3 ods. 2 nariadenia Brusel I sa voči osobám s bydliskom na území iného členského štátu neuplatnia najmä normy vnútroštátneho práva uvedené v prílohe I nariadenia, čo v prípade Slovenskej republiky predstavujú §§ 37 až 37e ZMPS. Použitie § 37f ZMPS vylúčené nie je. Je nepochybné, že článok 31 nariadenia Brusel I odkazuje na vnútroštátny právny poriadok konajúceho súdu (lex fori). Vyplýva to z formulácie „ktoré (predbežné opatrenia) sú dostupné podľa právneho poriadku daného štátu.“ Súd, na ktorom sa žiada o vydanie predbežného opatrenia, uplatní lex fori tak na určenie opatrení, ktoré sa majú nariadiť, ako aj na svoju právomoc ich nariadiť. Podľa práva Slovenskej republiky (§ 37f ods. 2 ZMPS) súd nemôže nariadiť predbežné opatrenie, ktoré by malo právne účinky mimo územia Slovenskej republiky. Preto Krajský súd v Bratislave postupoval správne, keď konanie o návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia podľa § 104 ods. 1 OSP zastavil.

Preto, že napriek nedostatočnému odôvodneniu je odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku vecne správne, odvolací súd ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave 26. januára 2011

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová